

ÇALIŞTAY RAPORU

Ülkemiz tarımında yaşanan gelişmelere bağlı olarak günümüzde meyve yetiştiriciliğinde mekanizasyon uygulamalarının önemi artmıştır. Üniversiteler, araştırma enstitüleri, makina imalatçıları ve bizzat üreticilerimiz başta olmak üzere ilgili resmi, sivil toplum ve özel kuruluşların katıldığı “I. Meyve Yetiştiriciliğinde Mekanizasyon Çalıştayı” 2019 yılında Antalya’da düzenlenmiştir. Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü tarafından 2021 yılında Menemen-İzmir’de düzenlenen Tarım Teknolojisi ve Mekanizasyon Komitesi Sonuç Raporunda II. Meyve Yetiştiriciliğinde Mekanizasyon Çalıştayı’nın (MEYMEK 2022) yine Antalya’da organize edilmesi konusu (Madde 15) yer almıştır.

Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makinaları ve Teknolojileri Mühendisliği tarafından 19-20 Ekim 2022 tarihlerinde “II. Meyve Yetiştiriciliğinde Mekanizasyon Çalıştayı” düzenlenmiştir. Ziraat Fakültesi Prof. Dr. Tevfik AKSOY Konferans Salonunda; Çalıştay, Düzenleme Kurulu Başkanı Prof. Dr. Mehmet TOPAKCI, Bölüm Başkanı Prof. Dr. Murad ÇANAKCI, Türk Tarım Alet ve Makinaları İmalatçıları Birliği (TARMAKBİR) Genel Sekreteri Selami İLERİ ve Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa ERKAN tarafından yapılan açılış konuşmaları ile başlamıştır. Kamu, özel sektör, akademisyenler, üreticilerden oluşan 82 kişinin katılım sağladığı Çalıştay’da 1’i açılış sunumu olmak üzere toplam 10 sözlü sunum gerçekleştirilmiştir. Çalıştay kapsamında traktör, tarım makinaları ve akıllı tarım teknolojileri ile ilgili çalışan firmaların ürünlerini gün boyunca tanıttıkları bir sergi alanı düzenlenmiştir. İlk günün sonunda düzenlenen panelde konu ile ilgili gelişmeler, fırsatlar ve beklentiler değerlendirilmiş, sorunlar gündeme getirilmiş, çözüm önerileri tartışılmıştır. Çalıştayın ikinci gününde, kapalı alanlarda muz üretiminin yapıldığı, fide üretim tesislerinin ve doku kültürü laboratuvarının yer aldığı, paketleme ve soğuk hava depolarının bulunduğu bir entegre tesis olan Manavgat ilçesindeki DEVTAŞ AYMUZ’a teknik ziyaret gerçekleştirilmiştir. Öğleden sonra İbradı ilçesine yapılan bir gezi ile Çalıştay tamamlanmıştır.

Çalıştayda öne çıkan konulara aşağıda maddeler halinde özetlenmiştir.

1. Meyvecilik alanındaki gelişmeler insan işgücü teminindeki zorluk, iş gücü ücretlerinin yüksekliği ve iklim değişikliği faktörü dikkate alındığında, günümüzde meyve yetiştiriciliğinde mekanizasyonun bir zorunluluk haline geldiği görülmektedir.
2. Tüketici alışkanlıkları ve ihracat potansiyeline bağlı olarak yetiştirilen meyve türlerinde artış görülmektedir. Bahçe tesisinde, yetiştirilen ürünlerin mekanizasyona uygunluk konusu (ağaç aralıkları, ağaç boyu vs.) dikkate alınmalıdır.
3. Akıllı tarım sistemleri ve uygulamaları konusunda önemli gelişmeler yaşanmaktadır. İhtiyaçlar da dikkate alındığında, akıllı tarım sistemlerinin üreticilere tanıtımı ve kullanıcı eğitimleri konusunda yayım çalışmalarına önem verilmelidir.
4. Meyve bahçelerine yönelik geliştirilen traktör ve makina kullanımında artış görülmektedir. Geliştirilen teknolojilerde operatör ve çevre güvenliğinin sağlanması kapsamında makina emniyetine yönelik hususlara dikkat edilmelidir.
5. Bağ ve Bahçe işletmelerinde son dönemde güvenlik, işçi sağlığı, yıl boyunca çalışma yapma gerekliliği ve pestisit kullanımının insan hayatında uzun vadede oluşturabileceği sorunlar nedeniyle kabinli traktör kullanımı artmaktadır. İlgili süreçte bu konuda sürdürülebilir tarımsal üretimi desteklemek ve tarımın en değerli kaynağı olan insanları korumak için TS EN 15695-1 ile de belirlenmiş kabinleri kullanan traktörlerin temini için işletmelere özel iyi tarım uygulamaları, işçi sağlığı ve güvenliği için maddi destek sağlanması ve/veya teminlerinin kolaylaştırılması gerekmektedir.
6. Tarımsal işletmecilik faaliyetlerinde en önemli güç kaynağı olan traktörlerin bağ bahçe işletmelerindeki çalışmaları esnasında başta veri toplama vb. gibi Tarım 4.0 uygulamaları ve diğer konularda teknolojik standarda sahip traktörlerin temini konusunda özel destek programının oluşturulması gerekmektedir.

7. Meyve üretim alanlarında görüntüleme, analiz ve ilaç uygulamalarında kullanılmaya başlanan İHA'ların gelecek yıllarda daha yaygın ve sık kullanılması beklenmektedir. Tarım ilaçlarının İHA ile ilaç uygulamalarına uygun formülasyon/tavsiye dozlarının belirlenmesi ve ayrıca uygulamalarda kullanılabilecek en iyi İHA donanımlarının tespit edilmesi için Tarım ve Orman Bakanlığının ilgili birimleri tarafından gerekli çalışmalar yapılması/yaptırılmasına ve bunların denetlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Sözü edilen başlıklara ilişkin çalışma sonuçlarının ilgili yönetmelikler içerisinde mevzuata dahil edilmesi beklenmektedir.
8. Meyve bahçelerinde erken uyarı sistemlerinin kurulması/yaygınlaştırılması, hastalık ve zararlılara karşı yapılan kimyasal ilaçlamanın azaltılması, nitelikli ve verimli üretim açısından önemlidir. Erken uyarı sistemleri ve meteoroloji istasyonu gibi uygulamaların daha yaygın kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca meyve bahçelerinde yabancı ot ilaçlarının kullanımının azaltılabilmesi için farklı örtü materyalleriyle malçlama yapılması veya diğer kimyasal olmayan mücadele stratejilerinin araştırılması/yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar yapılması gerektiği önemle dikkate alınmalıdır.
9. Zararlılarla mücadelede kimyasal kullanımını azaltmak amacıyla biyolojik mücadele yöntemlerinin ve tuzak sistemlerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi sağlanmalıdır.
10. Özellikle son yıllarda yaşanan kuraklık nedeniyle giderek daha da hayati öneme sahip olan su kullanımının meyve bahçelerindeki uygulamalarına yönelik üreticilere eğitim, yayım gibi bilinçlendirici çalışmaların yapılması ile birlikte uygun basınçlı sulama sistemlerinin kullanımına dair özendirici ve teşvik edici girişimlerde bulunulmalıdır. Bölgenin iklim şartları ve yetiştirilen tarım ürünü dikkate alınarak belirlenmiş bitkilerin su ihtiyaçlarına göre sulama yapılması için ölçülebilir ve takip edilebilir sulama sistemleri teşvik edilmelidir. Bu sayede aşırı sulamayla gereksiz su ve enerji harcamaları azaltılmış olacaktır.
11. Hasat sırasında ve sonrasında uygulanan işlemler, ürünlerin kalitesini ve katma değerini etkilemektedir. Ülkemizde bu nedenle, önemli kayıplar yaşanmaktadır. Diğer yandan tüm dünyada etkisini hissettiren iklim değişikliği, meyve bahçeleri için de önemli riskler teşkil etmektedir. İklim dostu yeni teknolojiler ve hasat mekanizasyonuna yönelik makinaların geliştirilmesi konusunda özel sektör, üniversiteler ve kamu kuruluşlarının ortak çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Farklı hasat makinalarının/mechanizasyon sistemlerinin geliştirilmesine yönelik AR-GE çalışmaları özel olarak desteklenmelidir. Ülkemizde üretimi yapılmayan akıllı tarım makinaları ve teknolojilerine yönelik AR GE projelerinin teşvik edilmesi amacıyla projenin tamamlanmasına müteakip söz konusu makina ve teknolojilerin ediniminin Bakanlık tarafından destekleneceğine dair bilginin ilgili mevzuatlarda yer alması önemlidir.
12. Hasat sonrasında toplanan ürünlerin muhafaza ve depolanmaları için yetiştirilen ürün yelpazesine göre, bölgesel anlamda ortak kullanıma açık soğuk hava depolama alanlarının oluşturularak, üreticilerin kullanımına sunulmasında fayda görülmektedir.
13. Küçük ölçekli işletmelerde, tarım makinaları ve akıllı tarım teknolojilerinin meyve bahçelerinde kullanılabilmesine yönelik, ortak makina kullanımını teşvik edici yöntemler geliştirilmelidir.
14. Meyvecilikte mekanizasyon konusunda yapılacak hibe ve desteklemelerde standart makinalar yerine teknoloji seviyesi yüksek makinalara öncelik verilmelidir. Bu konuda çalışmalar yapan tarım makinaları üreticileri, üretim teknolojisi ve personel altyapısını geliştirmesine yönelik olarak ayrıca desteklenmelidir.
15. Tarımsal işletmeler için mekanizasyon konusundaki hibe programlarının işletmelerin ihtiyaçları tespit edilerek Dünya ölçeğinde (yeşil mutabakat ve Paris iklim anlaşması ile belirlenen kurallar ve yol haritasında yer alan pestisitlerin ve tarımsal uygulamalarda gübrelerin % 50 azaltılması yönünde yol haritası) gelişim sağlayacak şekilde planlanmalıdır.
16. Meyve üretici birliklerinin ortak sorunlarına yönelik projelerin desteklenmesinin teşvik edilmesi gerekmektedir. Projeler, birlik yöneticilerinin ve akademisyenlerin yer aldığı jürileri ile değerlendirilmelidir. Bu bağlamda üreticinin direkt sorununa yönelik çalışmaların yapılması sağlanabilir.
17. Yeni mezun Ziraat Mühendislerinin meyve bahçeleri oluşturmaları, işletmeleri ya da ürün işleme tesisleri vb. gibi oluşturacakları girişimlerde hibe ve desteklerin yapılması, kaliteli ve yenilikçi üretim yapan genç nesil üreticilerin yetiştirilmesine olumlu etkileri olacaktır.
18. Farklı kesimlerden görüş bildiren katılımcılar ikincisi düzenlenen çalıştayın kendileri için yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Gelişen meyve yetiştiriciliği ve teknoloji kullanımı ve sektördeki paydaşların iletişimi dikkate alındığında çalıştayın önümüzdeki yıllarda tekrar düzenlenmesinin sektöre katkılar sağlayacağı belirtilmiştir.

Prof. Dr. Mehmet TOPAKCI

MEYMEK – 2022
Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Murad ÇANAKCI

Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Tarım Makinaları ve Teknolojileri Mühendisliği
Bölüm Başkanı

